

LOTOS Raport Roczny 2011 / Dane finansowe / Skonsolidowane sprawozdanie finansowe / Dodatkowe informacje i objaśnienia / 41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

41. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂), ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

W Jednostce Dominującej w miejsce funkcjonującego do tej pory Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym utworzono Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu, który jest odpowiedzialny za:

- nadzorowanie i koordynację procesu zarządzania ryzykiem cenowym,
- monitorowanie i koordynację działalności tradingowej wymagającej współpracy różnych segmentów.

Kompetencje Komitetu Zarządzania Ryzykiem Finansowym w zakresie procesu zarządzania ryzykiem walutowym, stopy procentowej oraz ryzykiem kredytowym zostały udzielone bezpośrednio Dyrektorowi ds. Ekonomiczno-Finansowych. Dodatkowo w celu koordynacji i nadzoru nad kluczowymi działaniami w zakresie procesu zarządzania ryzykiem płynności, aranżacji finansowania i zarządzania strukturą zadłużenia w Grupie Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. powstał Zespół ds. optymalizacji płynności i koordynacji finansowania.

W celu zapewnienia sprawności, efektywności i bezpieczeństwa operacyjnego procesów zarządzania ryzykiem finansowym w Grupie LOTOS są wyodrębnione obszary: transakcji finansowych („front-office”), analizy i kontroli ryzyka („middle-office”) oraz dokumentacji i rozliczania transakcji („back-office”).

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji celów budżetowych i strategicznych,
- ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka.

W celu realizacji wymienionych celów w Grupie LOTOS S.A. powstały dokumenty zatwierdzone na odpowiednich szczeblach decyzyjnych w Jednostce Dominującej. Określają one konieczne ramy dla efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem finansowym, w tym przede wszystkim:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe.

Jednostka Dominująca monitoruje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Spółki. Jednostka Dominująca używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców.

Od 1 stycznia 2011 roku Jednostka Dominująca wdrożyła zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Szczególne znaczenie dla Jednostki Dominującej ma zarządzanie ryzykiem cen surowców i produktów naftowych oraz ryzykiem walutowym.

W chwili obecnej Jednostka Dominująca kontynuuje prace i analizy związane z przygotowaniem nowej polityki zarządzania tym ryzykiem, która w znacznym stopniu związana jest z planami rozwoju działalności tradingowej. Jednocześnie aby umożliwić realizację części procesów zarządzania ryzykiem cenowym, usprawnić zarządzanie i podnieść bezpieczeństwo operacyjne w zakresie całego obszaru ryzyka cenowego i tradingu spółka rozpoczęła działania związane z wyborem nowego systemu Energy Trading and Risk Management.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku jak i 31 grudnia 2010 roku nie występują otwarte transakcje na marżę rafineryjną.

W roku 2010 zawierane były swapy towarowe w powiązaniu ze sprzedażą komponentów asfaltowych po cenach stałych, tak by pierwotny profil ryzyka nie ulegał zmianie, które rozliczyły się w 2011 roku, zatem na dzień 31 grudnia 2011 roku nie występują otwarte transakcje towarowe.

Swapy towarowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu wyceny	Koniec okresu wyceny	Ilość (w tonach)	Cena (USD/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ¹
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.04.2011	30.04.2011	2.692	476	64
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.05.2011	31.05.2011	5.000	476	142
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	3.974	476	133
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	3.846	476	144
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	5.000	476	207
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	2.692	476	121
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	1.026	476	50
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.04.2011	30.04.2011	(592)	716	(109)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.05.2011	31.05.2011	(1.100)	716	(210)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	(874)	716	(175)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	(846)	716	(176)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	(1.100)	716	(240)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	(592)	716	(133)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	11.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	(226)	716	(52)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	1.282	473	55
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	1.282	473	60
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	1.282	473	65
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	1.282	473	70
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	1.923	473	113
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.11.2011	30.11.2011	2.564	473	160
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.06.2011	30.06.2011	(282)	715	(57)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.07.2011	31.07.2011	(282)	715	(60)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.08.2011	31.08.2011	(282)	715	(62)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.09.2011	30.09.2011	(282)	715	(64)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.10.2011	31.10.2011	(423)	715	(98)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	17.03.2010	01.11.2011	30.11.2011	(564)	715	(132)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.09.2011	30.09.2011	6.410	518	(500)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.10.2011	31.10.2011	6.410	518	(474)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.11.2011	30.11.2011	6.410	518	(449)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.09.2011	30.09.2011	(1.410)	796	19
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.10.2011	31.10.2011	(1.410)	796	14
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	30.04.2010	01.11.2011	30.11.2011	(1.410)	796	9
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.03.2011	31.03.2011	1.667	495	(62)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.04.2011	30.04.2011	2.821	495	(91)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.05.2011	31.05.2011	3.205	495	(88)

Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.06.2011	30.06.2011	3.205	495	(71)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.07.2011	31.07.2011	3.205	495	(58)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.08.2011	31.08.2011	3.846	495	(54)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.09.2011	30.09.2011	3.846	495	(40)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.10.2011	31.10.2011	3.846	495	(25)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.03.2011	31.03.2011	(367)	787	11
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.04.2011	30.04.2011	(621)	787	16
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.05.2011	31.05.2011	(705)	787	13
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.06.2011	30.06.2011	(705)	787	6
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.07.2011	31.07.2011	(705)	787	0
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.08.2011	31.08.2011	(846)	787	(8)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.09.2011	30.09.2011	(846)	787	(13)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap tow arow y	13.12.2010	01.10.2011	31.10.2011	(846)	787	(16)
					61.400	SUMA	(2.045)
						w tym dodatnia	1.472
						w tym ujemna	(3.517)

¹ Wartość godziwa sw apów tow arow ych ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy y z tytułu zaw artych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia w wartości godziwej zostały przyjęte ceny notowane z aktyw nych rynków przekazane przez firmę zew nętrzną. Według hierarchii w artości godziwej jest to Poziom 2.

Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO₂) w Grupie LOTOS S.A.” Horyzont zarządzania jest wyznaczany przez poszczególne fazy Protokołu z Kioto, obecnie jest to koniec roku 2012.

Limit na pozycję definiowany jest w oparciu o ilość przyznaných uprawnień dla danej fazy. Pozycja dla fazy stanowi sumę pozycji w poszczególnych latach fazy. Limit na maksymalną stratę jest definiowany w oparciu o kapitały własne.

W zależności od sytuacji rynkowej i przyznaných limitów Spółka utrzymuje odpowiednią pozycję w uprawnieniach za pomocą dokonywania transakcji finansowych.

Mapa bazowa ryzyka uwzględnia przyznane uprawnienia oraz planowaną emisję dwutlenku węgla (CO₂) w ramach danej fazy, które można wiarygodnie określić zarówno w odniesieniu do istniejących instalacji jak i planowanych do budowy.

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2011 roku:

Okres	EUA (w tonach)	CER (w tonach)	SUMA (w tonach)
II faza (2008-2012)	(133.535)	17.873	(115.662)

Pozycja bazowa w uprawnieniach do emisji wynosi na dzień 31 grudnia 2010 roku:

Okres	EUA (w tonach)	CER (w tonach)	SUMA (w tonach)
II faza (2008-2012)	(55.924)	49.863	(6.061)

W 2011 roku Spółka zawierala transakcje zamiany pomiędzy jednostkami EUA i CER, co było uzasadnione poziomem spreadu pomiędzy tymi uprawnieniami.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach złotych) ²
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	5.000	11	(148)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	1.000	11	(30)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	25.01.2011	20.12.2012	10.000	11	(299)

Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(14.000)	12	288
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(50.000)	12	1.027
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(9.000)	12	192
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	234
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	234
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(11.000)	12	235
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	04.08.2011	20.12.2012	(39.000)	12	832
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	14.12.2011	20.12.2012	(15.000)	7	(34)
				110.000	SUMA	(7.303)
					w tym dodatnia	8.304
					w tym ujemna	(15.607)

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień	Cena (EUR/tona)	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ²
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	02.11.2009	20.12.2012	1.000	14	(10)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	5.000	13	(40)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	25.000	13	(201)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	10.12.2009	20.12.2012	20.000	13	(162)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	16.12.2009	22.12.2011	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	16.12.2009	22.12.2011	(8.000)	15	26
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	28.05.2010	20.12.2012	5.000	12	(19)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(11.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(24.000)	15	73
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(30.000)	15	91
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(1.000)	15	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	03.12.2010	20.12.2012	(5.000)	15	17
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	07.12.2010	20.12.2012	(14.000)	16	50
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	07.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	07.12.2010	20.12.2012	(35.000)	16	133
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	14.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	07.12.2010	20.12.2012	35.000	11	(15)
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	15	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	4
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3

Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(1.000)	16	3
Grupa LOTOS S.A.	Futures EJA	08.12.2010	20.12.2012	(10.000)	16	34
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	1.000	11	(0)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	08.12.2010	20.12.2012	10.000	11	(3)
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	5.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	10.000	11	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	4.000	11	0
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	20.000	11	1
Grupa LOTOS S.A.	Futures CER	15.12.2010	20.12.2012	1.000	11	-
				16.000	SUMA	152
					w tym dodatnia	615
					w tym ujemna	(463)

² Wartość godziw a kontraktów futures na upraw nienia do emisji dw utlenku w ęgla (CO₂) (EUA, CER) ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową a publikowaną na dzień wyceny przez Intercontinental Exchange (ICE) a ceną transakcyjną. Według hierarchii w wartości godziwej jest to Poziom 1.

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA (w tonach)			Pozycja CER (w tonach)		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(133.535)	(405.000)	(538.535)	17.873	515.000	532.837

Pozycja całkowita w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja EUA (w tonach)			Pozycja CER (w tonach)		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
II faza (2008-2012)	(55.924)	(182.000)	(237.924)	49.863	198.000	247.863

Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.”. Horyzont zarządzania ekspozycją jest związany z wprowadzeniem jako stałego elementu planowania w Spółce budżetu rolowanego na 4 kwartały do przodu. Okres ten przyjmuje się jako podstawę do określenia horyzontu zarządzania ekspozycją. Mapa bazowa pozycji walutowych uwzględnia przede wszystkim wolumeny i formuły cenowe na zakup surowców i sprzedaż produktów, inwestycje, kredyty dewizowe oraz wycenę instrumentów pochodnych, i może być korygowana o współczynnik, który odzwierciedla zmienność cen surowców i produktów naftowych. Strategia zakłada kalkulację następujących limitów:

- limit na pozycję transakcyjną (otwarte transakcje walutowe nie mogą zwiększać pozycji bazowej Spółki i nie mogą przekraczać wolumenu pozycji bazowej),

- limit maksymalnej straty oraz płynnościowy wyrażone są jako procent kapitałów własnych Spółki (limit płynnościowy jest kalkulowany w celu ograniczenia ryzyka związanego z nadmierną kumulacją transakcji finansowych w krótkim okresie, które rozliczając się mogą powodować problemy płynnościowe i operacyjne),
- limity na pozycję walutową całkowitą i globalną brutto dla całego okresu zarządzania, jak również dla podokresów.

Na potrzeby kalkulacji limitów wartości kapitałów własnych są aktualizowane co kwartał. Dodatkowo w sytuacji, gdy strata na zarządzaniu ryzykiem przekroczy ustalone progi w celu niedopuszczenia do istotnego przekroczenia limitu maksymalnej straty ustalonej przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. następuje natychmiastowa aktualizacja limitów.

Strategia dopuszcza możliwość konsolidacji zarządzania ryzykiem w Grupie Kapitałowej.

Waluta USD jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. Z tego też względu uznano, że najwłaściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Z dniem 30 czerwca 2011 roku zgodnie z zapisami umowy na finansowanie Programu 10+ wygaś obowiązek utrzymywania określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka walutowego, który dotyczył kursu EUR/USD oraz USD/PLN i wynikał z różnicy pomiędzy walutą finansowania i walutami w jakich podpisane zostały kontrakty inwestycyjne.

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	USD	EUR
2012	468.678.817	(254.123.754)

Pozycja bazowa w walutach na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	USD	EUR
2011	322.577.414	(266.115.943)

Grupa LOTOS S.A. aktywnie zarządza swoją pozycją walutową, kształtując ją w zależności od przewidywanego rozwoju sytuacji rynkowej.

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	24.05.2011	15.02.2012	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.953.500)	(5.330)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	24.05.2011	15.03.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.950.500)	(3.473)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	24.05.2011	17.01.2012	EUR/USD	5.000.000	1,4	(7.008.000)	(1.863)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	24.05.2011	17.01.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(14.000.000)	(3.671)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2011	15.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	2,9	28.982.000	(5.381)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2011	14.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	2,9	28.994.000	(5.366)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	10.08.2011	14.02.2012	USD/PLN	(6.000.000)	2,9	17.337.000	(3.236)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.08.2011	15.05.2012	EUR/USD	20.000.000	1,4	(28.878.600)	(10.190)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.08.2011	19.03.2012	EUR/USD	11.000.000	1,4	(15.878.500)	(5.636)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.08.2011	23.04.2012	EUR/USD	10.000.000	1,4	(14.412.000)	(5.019)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	23.08.2011	23.04.2012	EUR/PLN	12.000.000	4,2	(50.559.600)	3.010
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	22.09.2011	15.03.2012	USD/PLN	(10.000.000)	3,3	33.350.000	(1.049)
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	13.12.2011	15.03.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	69.332.000	513
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	10.10.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.680.005	1.279
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	17.08.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.538.000	1.291
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	12.10.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,6	71.612.000	1.735
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	16.04.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	70.734.000	1.705
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	15.10.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,6	71.524.000	1.640
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	15.05.2012	USD/PLN	(20.000.000)	3,5	70.810.000	1.615
Grupa LOTOS S.A.	Forward walutowy	14.12.2011	15.10.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.693.505	1.279

Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	16.08.2012	USD/PLN	(15.000.000)	3,6	53.535.000	1.291
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	16.05.2012	USD/PLN	(10.000.000)	3,5	35.418.000	817
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	10.09.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.142.800)	(673)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	13.11.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.185.000)	(687)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	06.06.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.115.000)	(743)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	06.08.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.133.000)	(705)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	04.10.2012	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.118.800)	(542)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	02.07.2012	EUR/PLN	20.000.000	4,6	(92.924.000)	(2.936)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	103.000.000	3,5	(362.127.400)	(10.132)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.12.2011	12.12.2012	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.073.500)	(248)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	15.12.2011	05.01.2012	EUR/PLN	8.000.000	4,6	(36.478.800)	(1.138)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	15.12.2011	01.02.2012	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.515.125)	(177)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	15.12.2011	01.02.2012	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.513.500)	(172)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	16.12.2011	16.04.2012	USD/PLN	(6.000.000)	3,5	20.809.200	105
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2011	27.01.2012	EUR/USD	10.100.000	1,3	(13.205.649)	(514)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	29.12.2011	05.01.2012	EUR/USD	(2.000.000)	1,3	2.582.800	(7)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	29.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(10.500.000)	3,4	35.770.350	(112)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	29.12.2011	05.01.2012	EUR/PLN	(3.650.000)	4,4	16.211.840	88
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(19.600.000)	3,4	66.924.200	(57)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(25.000.000)	3,4	86.150.000	715
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2011	03.01.2012	USD/PLN	(11.000.000)	3,4	37.766.850	175
SUMA								(51.799)
w tym dodatnia								17.258
w tym ujem na								(69.057)

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach PLN) ³
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	10.02.2011	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.396.500)	840
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	14.02.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(12.795.500)	1.671
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	10.03.2011	EUR/USD	5.000.000	1,3	(6.398.500)	831
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	15.03.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(12.800.000)	1.652
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	16.03.2011	USD/PLN	(5.000.000)	3,3	16.282.500	1.384
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.05.2010	17.03.2011	USD/PLN	(15.000.000)	3,3	48.759.000	4.060
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	07.05.2010	12.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,3	(33.293.000)	(3.635)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	07.05.2010	13.01.2011	USD/PLN	6.000.000	3,3	(20.019.600)	(2.223)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.05.2010	14.01.2011	USD/PLN	20.000.000	3,1	(61.930.000)	(2.610)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	14.05.2010	14.01.2011	EUR/PLN	2.500.000	4,0	(10.118.250)	(211)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2010	16.05.2011	EUR/PLN	4.500.000	4,0	(18.204.750)	(230)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2010	17.05.2011	EUR/USD	2.500.000	1,3	(3.284.500)	160
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	10.08.2010	15.06.2011	EUR/PLN	10.000.000	4,1	(40.510.000)	(482)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.09.2010	10.01.2011	EUR/PLN	9.000.000	4,0	(36.013.500)	(357)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	01.10.2010	01.04.2011	EUR/USD	9.000.000	1,4	(12.330.000)	(914)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	13.01.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.830.650)	(2.338)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	15.03.2011	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.866.000)	(1.504)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	15.04.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.808.480)	(2.291)

Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	06.05.2011	EUR/USD	10.000.000	1,4	(13.855.000)	(1.480)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	11.07.2011	EUR/USD	15.000.000	1,4	(20.777.250)	(2.221)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.11.2010	09.09.2011	EUR/USD	20.000.000	1,4	(27.647.000)	(2.814)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	14.02.2011	USD/PLN	31.000.000	3,0	(93.889.700)	(1.745)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	16.05.2011	USD/PLN	(42.000.000)	3,0	127.785.000	2.152
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	15.06.2011	USD/PLN	42.000.000	3,0	(128.076.900)	(2.156)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	7.000.000	3,1	(21.466.200)	(436)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	10.000.000	3,1	(30.622.000)	(580)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	03.12.2010	12.09.2011	USD/PLN	(31.000.000)	3,1	95.154.500	1.620
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	06.12.2010	10.08.2011	USD/PLN	(38.000.000)	3,1	116.557.400	2.160
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	07.12.2010	11.08.2011	USD/PLN	(19.800.000)	3,1	60.489.000	883
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	09.12.2010	10.08.2011	EUR/PLN	21.000.000	4,1	(85.915.200)	(1.530)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	10.01.2011	USD/PLN	(34.100.000)	3,0	103.916.340	2.803
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	16.05.2011	USD/PLN	(30.000.000)	3,1	92.001.000	2.255
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	06.06.2011	USD/PLN	(30.000.000)	3,1	92.215.500	2.324
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	13.06.2011	EUR/PLN	8.000.000	4,0	(32.352.000)	(335)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	22.06.2011	USD/PLN	(40.000.000)	3,1	122.960.000	2.956
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	12.07.2011	EUR/PLN	5.000.000	4,1	(20.256.000)	(205)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	05.10.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.129.300)	634
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	17.10.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.147.500)	578
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	07.11.2011	EUR/USD	20.000.000	1,3	(26.259.000)	1.254
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	12.12.2011	USD/PLN	30.000.000	3,1	(93.460.500)	(2.321)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	13.12.2011	USD/PLN	30.000.000	3,1	(93.426.000)	(2.281)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	20.12.2010	22.12.2011	EUR/PLN	20.000.000	4,1	(81.820.000)	(749)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	24.01.2011	USD/PLN	(34.000.000)	3,0	103.436.500	2.527
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	04.04.2011	USD/PLN	20.000.000	3,1	(61.160.000)	(1.514)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	10.05.2011	USD/PLN	(20.000.000)	3,1	61.298.000	1.495
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	05.08.2011	USD/PLN	(15.000.000)	3,1	46.260.000	1.114
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	21.12.2010	10.11.2011	USD/PLN	15.000.000	3,1	(46.605.000)	(1.144)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	22.12.2010	07.07.2011	USD/PLN	7.000.000	3,1	(21.514.500)	(490)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	22.12.2010	08.07.2011	USD/PLN	10.000.000	3,1	(30.734.000)	(696)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.12.2010	18.02.2011	EUR/USD	4.000.000	1,3	(5.259.400)	250
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.12.2010	11.07.2011	USD/PLN	5.000.000	3,1	(15.368.000)	(346)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	23.12.2010	12.07.2011	USD/PLN	8.000.000	3,1	(24.588.800)	(552)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	27.12.2010	12.01.2011	EUR/USD	10.000.000	1,3	(13.166.000)	578
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	27.12.2010	12.01.2011	USD/PLN	(10.000.000)	3,0	30.223.000	567
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2010	31.01.2011	EUR/USD	3.500.000	1,3	(4.630.815)	134
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2010	31.01.2011	USD/PLN	(1.000.000)	3,0	3.016.000	47
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2010	13.07.2011	USD/PLN	13.000.000	3,1	(39.679.900)	(622)
Grupa LOTOS S.A.	Forw ard w alutow y	28.12.2010	01.12.2011	USD/PLN	(13.000.000)	3,1	40.033.500	586
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	3.000.000	3,0	(8.998.500)	(106)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,0	(29.979.000)	(339)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	30.12.2010	03.01.2011	USD/PLN	4.000.000	3,0	(12.000.400)	(144)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	1.000.000	4,0	(3.957.000)	3
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	2.000.000	4,0	(7.909.000)	12
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	1.000.000	4,0	(3.950.000)	10
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	EUR/PLN	600.000	4,0	(2.382.600)	(6)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	10.000.000	3,0	(29.642.000)	(1)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	5.000.000	3,0	(14.820.500)	-
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	4.000.000	3,0	(11.901.200)	(45)
Grupa LOTOS S.A.	Spot w alutow y	31.12.2010	04.01.2011	USD/PLN	5.000.000	3,0	(14.821.500)	(1)

	SUMA	(4.114)
	w tym dodatnia	37.540
	w tym ujemna	(41.654)

³ Wartość godziwa spotów i forwaratów w alutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji forward. Według hierarchii warteści godziwej jest to Poziom 2.

Pozycja całkowita Jednostki Dominującej w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2012	468.678.817	(457.600.674)	11.078.143	(254.123.754)	245.450.000	(8.673.754)

Pozycja całkowita Jednostki Dominującej w poszczególnych walutach na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja USD/PLN			Pozycja EUR/PLN		
	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita	Bazowa	Transakcyjna	Całkowita
2011	322.577.414	(320.281.395)	2.296.019	(266.115.943)	268.600.000	2.484.057

Spółki Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. dokonywały transakcji zabezpieczających przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut oraz transakcji zabezpieczających kurs wymiany USD w związku z zakupem obligacji od spółki z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A.

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Swap walutowy	10.11.2010	14.05.2012	USD/PLN	(49.284.000)	3,2610	160.715.124	(9.588)
							SUMA	(9.588)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(9.588)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 (w tysiącach PLN) ³
Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A.	Forward walutowy	30.11.2011	23.01.2012	USD/NOK	(6.700)	5,758187	38.580	(1.032)
Grupa Kapitałowa LOTOS Petrobaltic S.A.	Forward walutowy	22.12.2011	22.02.2012	USD/NOK	(8.500)	5,964480	50.698	(360)
							SUMA	(1.392)
							w tym dodatnia	-
							w tym ujemna	(1.392)

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Asphalt Sp. z o.o.	Swap w alutowy	2010.11.09	2011.02.10	USD/PLN	(41.100.000)	2,8272	116.197.920	(5.936)
SUMA								(5.936)
w tym dodatnia								-
w tym ujemna								(5.936)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Data rozliczenia transakcji	Para walut	Kwota w walucie bazowej	Kurs	Kwota w walucie zmiennej	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 (w tysiącach PLN) ³
LOTOS Parafiny Sp. z o.o.	Forward w alutowy	28.04.2010	28.01.2011	EUR/PLN	(74.500)	3,9860	296.957	1
SUMA								1
w tym dodatnia								1
w tym ujemna								-

³ Wartość godziwa spotów i forwardów w alutowych ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji forward. Według hierarchii w wartości godziwej jest to Poziom 2.

Ryzyko stopy procentowej

Mapa bazowa pozycji w stopie procentowej związana jest z przepływami pieniężnymi, których wysokość zależy od poziomu stóp procentowych w przyszłości, w szczególności wynika z przewidywanego harmonogramu spłat kredytu na finansowanie zapasów oraz finansowanie Programu 10+ i wynikającą z tego wysokością odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Struktura limitów bazuje na współczynniku zabezpieczenia wartości nominalnej pozycji bazowej. W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla subtranszy SACE w ramach kredytu inwestycyjnego na Program 10+ o którym mowa w [Nocie 34](http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/) (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/34.-oprocentowane-kredyty-i-pozyczki/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Z dniem 30 czerwca 2011 roku zgodnie z zapisami umowy na finansowanie Programu 10+ wygaś obowiązek utrzymywania określonego współczynnika zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej, który dotyczy ryzyka zmiennej stopy LIBOR USD dla kredytu na finansowanie Programu 10+.

Pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco (w tysiącach USD):

Okres	Pozycja bazowa
2012	(1.864.944)
2013	(1.373.687)
2014	(1.267.629)
2015	(1.143.396)
2016	(1.012.073)
2017	(876.641)
2018	(728.733)
2019	(562.495)
2020	(395.211)

Pozycja bazowa w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco (w tysiącach USD):

Okres	Pozycja bazowa
2011	(1.913.471)
2012	(1.831.610)
2013	(1.373.687)

2014	(1.267.629)
2015	(1.143.396)
2016	(1.012.072)
2017	(876.641)
2018	(728.732)
2019	(562.495)
2020	(395.211)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Spółka posiada otwarte transakcje zabezpieczające, które były zawarte w 2008 i 2009 roku celem częściowego ograniczenia ryzyka stopy procentowej nie objętego hedgingiem obowiązkowym.

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2011 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	05.09.2008	15.10.2008	15.01.2013	100.000.000	3,8%	Libor 6M	(22.535)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	16.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	Libor 6M	(20.643)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	19.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	(100.000.000)	Libor 6M	4,0%	23.738
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	07.10.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	Libor 6M	(20.437)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	08.10.2008	15.07.2011	15.01.2013	100.000.000	4,2%	Libor 6M	(18.262)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	19.03.2009	15.07.2011	15.01.2018	100.000.000	3,3%	Libor 6M	(40.338)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	15.04.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	3,5%	Libor 6M	(22.009)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	08.05.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	4,0%	Libor 6M	(27.910)
SUMA								(148.396)
w tym dodatnia								23.738
w tym ujem na								(172.134)

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawiają się następująco:

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	09.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,4%	LIBOR 6M	(6.650)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	13.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	50.000.000	3,6%	LIBOR 6M	(6.908)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	16.05.2008	15.10.2008	30.06.2011	100.000.000	3,7%	LIBOR 6M	(14.220)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	04.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	122.000.000	4,1%	LIBOR 6M	(19.599)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	04.06.2008	15.10.2008	30.06.2011	208.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(30.735)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	26.06.2008	15.01.2009	30.06.2011	100.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(16.943)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	27.06.2008	15.07.2009	30.06.2011	150.000.000	4,3%	LIBOR 6M	(25.768)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	05.09.2008	15.10.2008	15.01.2013	100.000.000	3,8%	LIBOR 6M	(27.521)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	16.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(25.060)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	19.09.2008	15.01.2009	15.01.2013	(100.000.000)	LIBOR 6M	4,0%	29.087
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	07.10.2008	15.01.2009	15.01.2013	100.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(24.792)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	08.10.2008	15.07.2011	15.01.2013	100.000.000	4,2%	LIBOR 6M	(14.102)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	19.03.2009	15.07.2011	15.01.2018	100.000.000	3,3%	LIBOR 6M	(3.860)

Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	15.04.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	3,5%	LIBOR 6M	(3.444)
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (IRS)	08.05.2009	15.07.2011	15.01.2018	50.000.000	4,0%	LIBOR 6M	(8.295)
SUMA								(198.810)
w tym dodatnia								29.087
w tym ujem na								(227.897)

Podmiot	Typ transakcji	Data zawarcia transakcji	Początek okresu	Koniec okresu	Kwota nominalna (USD)	Spółka płaci	Spółka otrzymuje	Wartość godziwa na 31 grudnia 2010 roku (w tysiącach złotych) ⁴
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (FRA)	19.01.2010	18.01.2011	15.04.2011	(100.000.000)	LIBOR 3M	1,2250%	655
Grupa LOTOS S.A.	Sw ap procentow y (FRA)	19.04.2010	18.01.2011	15.04.2011	100.000.000	0,8%	LIBOR 3M	(340)
SUMA								315
w tym dodatnia								655
w tym ujem na								(340)

⁴ Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii w wartości godziwej jest to Poziom 2.

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa USD	Kredyty o stałej stopie USD	Pozycja transakcyjna USD	Depozyty o zmiennej stopie USD	Pozycja całkowita USD	Współczynnik zabezpieczenia
2012	(1.864.943.750)	401.678.125	500.000.000	75.863.870	(887.401.755)	52%
2013	(1.373.687.500)	376.656.250	200.000.000	75.707.285	(721.323.965)	47%
2014	(1.267.628.750)	347.575.625	200.000.000	93.595.493	(626.457.632)	51%
2015	(1.143.396.250)	313.511.875	200.000.000	96.284.191	(533.600.184)	53%
2016	(1.012.072.500)	277.503.750	200.000.000	102.199.230	(432.369.520)	57%
2017	(876.641.250)	240.369.375	200.000.000	102.124.180	(334.147.695)	62%
2018	(728.732.500)	199.813.750	-	113.673.611	(415.245.139)	43%
2019	(562.495.000)	154.232.500	-	115.396.189	(292.866.311)	48%
2020	(395.211.250)	108.364.375	-	111.293.408	(175.553.467)	56%

Pozycja całkowita w stopie procentowej na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

Okres	Pozycja bazowa USD	Kredyty o stałej stopie USD	Pozycja transakcyjna USD	Depozyty o zmiennej stopie USD	Pozycja całkowita USD	Współczynnik zabezpieczenia
2011	(1.913.471.448)	415.619.121	740.000.000	27.709.808	(730.142.519)	62%
2012	(1.831.610.416)	401.678.125	500.000.000	68.602.578	(861.329.713)	53%
2013	(1.373.687.500)	376.656.250	200.000.000	72.506.923	(724.524.327)	47%
2014	(1.267.628.750)	347.575.625	200.000.000	89.910.022	(630.143.103)	50%
2015	(1.143.396.250)	313.511.875	200.000.000	92.393.815	(537.490.560)	53%
2016	(1.012.072.500)	277.503.750	200.000.000	94.878.009	(439.690.741)	57%
2017	(876.641.250)	240.369.375	200.000.000	94.354.545	(341.917.330)	61%
2018	(728.732.500)	199.813.750	-	101.292.185	(427.626.565)	41%
2019	(562.495.000)	154.232.500	-	102.468.228	(305.794.272)	46%

W celu optymalizacji salda odsetek wykorzystywana jest usługa „cashpoolingu” kompensacyjnego dla spółek z Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. Usługa ta polega na stosowaniu korzystnych stawek oprocentowania dla ujemnych i dodatnich sald, które podlegają kompensacji na koniec każdego dnia roboczego.

Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności w Grupie LOTOS S.A. polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych i portfela aktywów i pasywów finansowych, a następnie dopasowywaniu zapadalności aktywów i pasywów, analizie kapitału obrotowego, optymalizacji przepływów w ramach Grupy oraz ścisłej współpracy z obszarami biznesowymi w celu bezpiecznej i efektywnej alokacji posiadanej płynności.

Płynność w horyzoncie budżetowym monitorowana jest w przekroju Grupy na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w okresie średnio - i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Spółka stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych i handlowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości i zróżnicowania dostępnych źródeł finansowania,
- procesy kontroli wewnętrznej oraz efektywność organizacyjna zapewniająca szybkie działanie w warunkach awaryjnych.

Poniżej zaprezentowano informacje o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz 31 grudnia 2010 roku.

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zabezpieczone kredyty bankowe i pożyczki (poza kredytami w rachunku bieżącym)	34	7.083.442	7.344.207	348.463	1.933.482	363.759	1.424.509	3.273.994
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	34	308.187	308.187	224.976	83.211	-	-	-
Obligacje	35	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	197.000	197.000	10.663	8.752	18.965	72.392	86.228
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych)	37.1	3.054.041	3.054.041	2.940.861	97.986	14.515	679	-
Razem		10.642.670	10.903.435	3.524.963	2.123.431	397.239	1.497.580	3.360.222

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

(dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Zabezpieczone kredyty bankowe i pożyczki (poza kredytami w rachunku bieżącym)	34	6.051.963	6.144.837	75.277	1.576.180	359.355	1.009.547	3.124.478
Bankowe kredyty w rachunku bieżącym	34	274.831	275.548	255.198	20.350	-	-	-
Obligacje	35	52.670	52.670	52.670	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	37.3	74.255	74.255	1.250	1.446	5.693	27.081	38.785
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania (bez zobowiązań budżetowych)	37.1	2.061.584	2.061.584	2.012.750	22.623	24.918	1.293	-
Razem		8.515.303	8.608.894	2.397.145	1.620.599	389.966	1.037.921	3.163.263

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa *	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
---------------------	------	---------------------	---------------------------------	---------------	-----------------	------------	-----------	---------------

Sw ap tow arow y	28, 37.2	-	-	-	-	-	-	-	-
Futures (emisja CO ₂)	23, 28, 37.2	7.303	7.303	-	7.303	-	-	-	-
Forw ardy i spoty w alutow e	28, 37.2	53.191	53.191	55.915	(2.724)	-	-	-	-
Terminow e transakcje stopy procentow ej (FRA)	28, 37.2	-	-	-	-	-	-	-	-
Sw ap procentow y (IRS)	28, 23, 37.2	148.396	148.396	40.013	(6.884)	51.538	43.112	20.617	
Sw ap w alutow y	37.2	9.588	9.588	9.588	-	-	-	-	-
Razem		218.478	218.478	105.516	(2.305)	51.538	43.112	20.617	

* w artość bilansow a (dodatnia w ycena pochodnych instrumentów finansow ych minus ujemna w ycena pochodnych instrumentów finansow ych) prezentuje w artość godziw ą pochodnych instrumentów finansow ych.

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku przedstawia się następująco:

(dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansow a *	Kontraktow e przepływy pieniężne	Do 6 miesiący	6 - 12 miesiący	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Sw ap tow arow y	28, 37.2	(2.045)	(2.045)	(423)	(1.622)	-	-	-
Futures (emisja CO ₂)	23, 28, 37.2	152	152	-	35	117	-	-
Forw ardy i spoty w alutow e	28, 37.2	(4.113)	(4.113)	4.045	(8.158)	-	-	-
Terminow e transakcje stopy procentow ej (FRA)	28, 37.2	315	315	315	-	-	-	-
Sw ap procentow y (IRS)	28, 23, 37.2	(198.810)	(198.810)	(139.329)	1.335	(25.386)	(39.215)	3.785
Sw ap w alutow y	37.2	(5.936)	(5.936)	(5.936)	-	-	-	-
Razem		(210.437)	(210.437)	(141.328)	(8.410)	(25.269)	(39.215)	3.785

* w artość bilansow a (dodatnia w ycena pochodnych instrumentów finansow ych minus ujemna w ycena pochodnych instrumentów finansow ych) prezentuje w artość godziw ą pochodnych instrumentów finansow ych.

Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na kontroli wiarygodności finansowej obecnych i potencjalnych partnerów tych transakcji oraz na monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe, bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Grupa zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej oraz stosuje dywersyfikację instytucji, z którymi współpracuje.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych nie przekraczała 0,015% sumy bilansowej Grupy.

Grupa realizuje sprzedaż z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone produkty i usługi. W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Grupa poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskuje o przyznanie limitów kredytowych procedurom weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie limity.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko dla poszczególnych klas aktywów finansowych. Wartości bilansowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową.

Maksymalna ekspozycja narażona na ryzyko kredytowe na datę bilansow ą wyniosła:

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2011	31 grudnia 2010 (dane przekształcone)
Udziały i akcje:		9.746	9.927
- długoterminow e	23	9.746	9.915
- krótkoterminow e	28	-	12

Fundusz likwidacyjny	23	24.491	21.668
Lokaty:		78.671	5.932
- część długoterminowa	23	38.106	-
- część krótkoterminowa	28	40.565	5.932
Depozyty zabezpieczające	23	11.748	3.108
Pożyczki		1.614	-
- część długoterminowa		-	-
- część krótkoterminowa	28	1.614	-
Pochodne instrumenty finansowe:		49.300	69.370
- długoterminowe	23	12.098	19.408
- krótkoterminowe	28	37.202	49.962
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności (bez należności budżetowych):		2.170.484	1.810.637
- długoterminowe	25	33.313	28.612
- krótkoterminowe	26	2.137.171	1.782.025
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	30	383.680	382.601
Razem		2.729.734	2.303.243

W ocenie Zarządu, ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość. Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zostały przedstawione w Notach 12.3 ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-3](#)), 12.5 ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-5](#)), 12.6 ([/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/12.-przychody-i-koszty#12-6](#)). Dodatkowych informacji i objaśnień.

Informacje na temat wartości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności jak również analiza wiekowania należności przeterminowanych, w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości, a także analiza pod kątem koncentracji ryzyka kredytowego w odniesieniu do należności handlowych na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku została przedstawiona w Nocie 26 (<http://raportroczny.lotos.pl/dane-finansowe/skonsolidowane-sprawozdanie-finansowe/dodatkowe-informacje-i-objasnienia/26.-naleznosci-z-tytułu-dostaw-i-usług-oraz-pozostale-naleznosci/>) Dodatkowych informacji i objaśnień.

Dodatkowe informacje i objaśnienia do skonsolidowanego sprawozdania finansowego stanowią jego integralną część